

GEODEZJA I KARTOGRAFIA	NORMA BRANŻOWA	BN-73 <hr/> 8771-19
	Sprzęt geodezyjny Podziałki geodezyjne	
	Grupa katalogowa XIII 42	

1. WSTĘP

1.1. Przedmiot normy. Przedmiotem normy są podziałki geodezyjne przeznaczone do określenia odległości między dwoma punktami na mapie.

1.2. Zakres stosowania normy. Postanowienia normy należy stosować przy produkcji i odbiorze technicznym oraz w obrocie towarowym i przy użytkowaniu podziałek geodezyjnych.

1.3. Określenia

1.3.1. Podziałka geodezyjna - płytka z wykonanym na niej zespołem dla różnych skal, podziałek złożonych i liniowych lub podziałek złożonych.

1.3.2. Podziałka transversalna, podziałka złożona - wykres oparty na podziałce liniowej, umożliwiający zwiększenie dokładności określenia długości odcinka.

1.3.3. Podziałka liniowa - wg PN-71/N-02050.

1.3.4. Skala mapy. (skala!, podziałka!) - wg PN-73/N-02260.

2. PODZIAŁ I OZNACZENIA

2.1. Typy. Rozróżnia się dwa typy podziałek geodezyjnych:

- A - z dodatkową podziałką liniową (rys. 2),
- B - bez dodatkowej podziałki liniowej (rys. 1).

2.2. Odmiiany. W zależności od zestawu skal różni się dwie odmiany podziałek geodezyjnych:

I - z zestawem skal

1 : 1000 i 1 : 2000

1 : 5000 i 1 : 4000

II - z zestawem skal

1 : 2500 i 1 : 1440

1 : 5000 i 1 : 2880

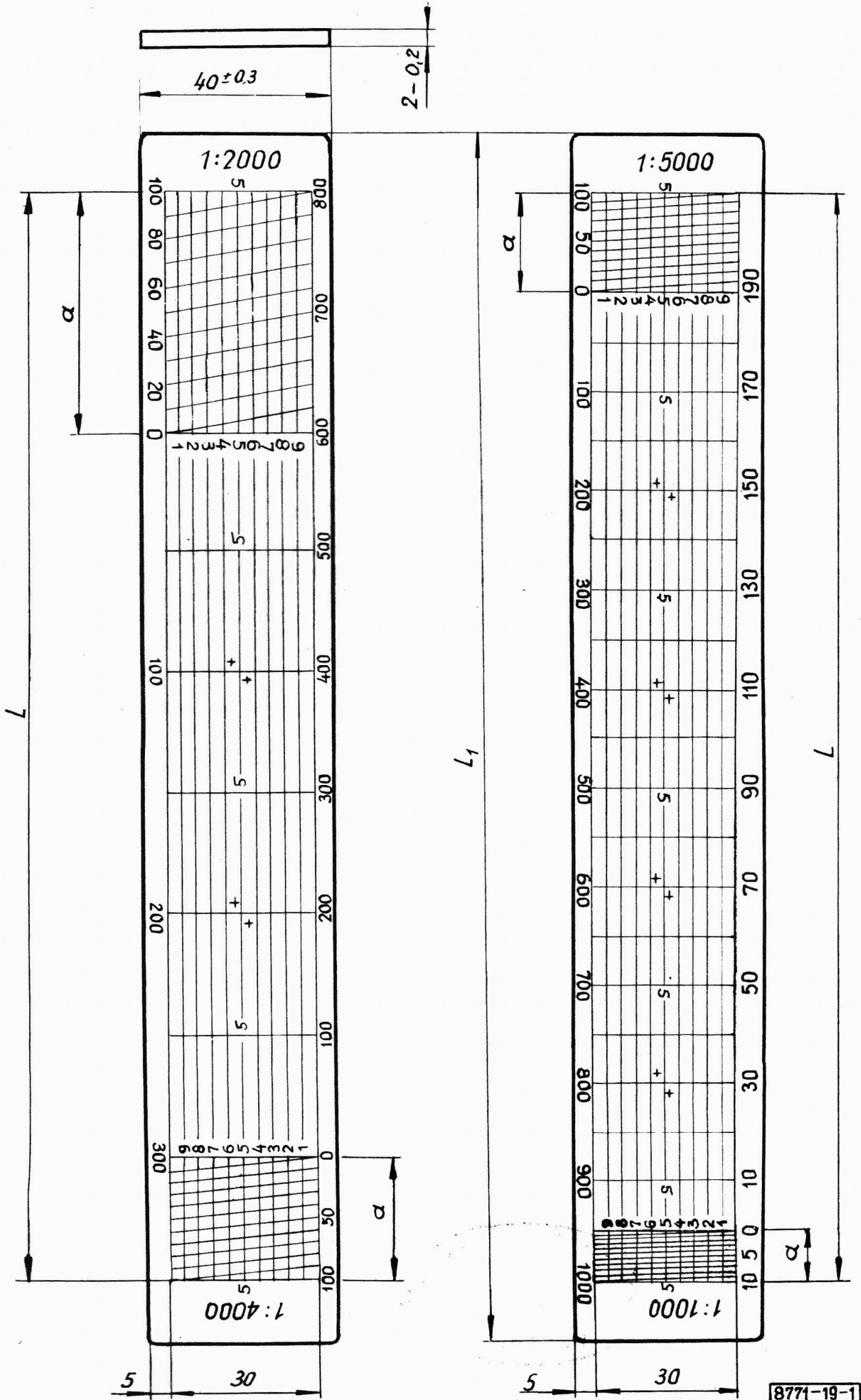
2.3. Przykład oznaczenia podziałki geodezyjnej bez podziałki liniowej (B) z zestawem skal 1 : 1000, 1 : 5000 i 1 : 2000, 1 : 4000 (I):

PODZIAŁKA GEODEZYJNA BI BN-73/8771-19

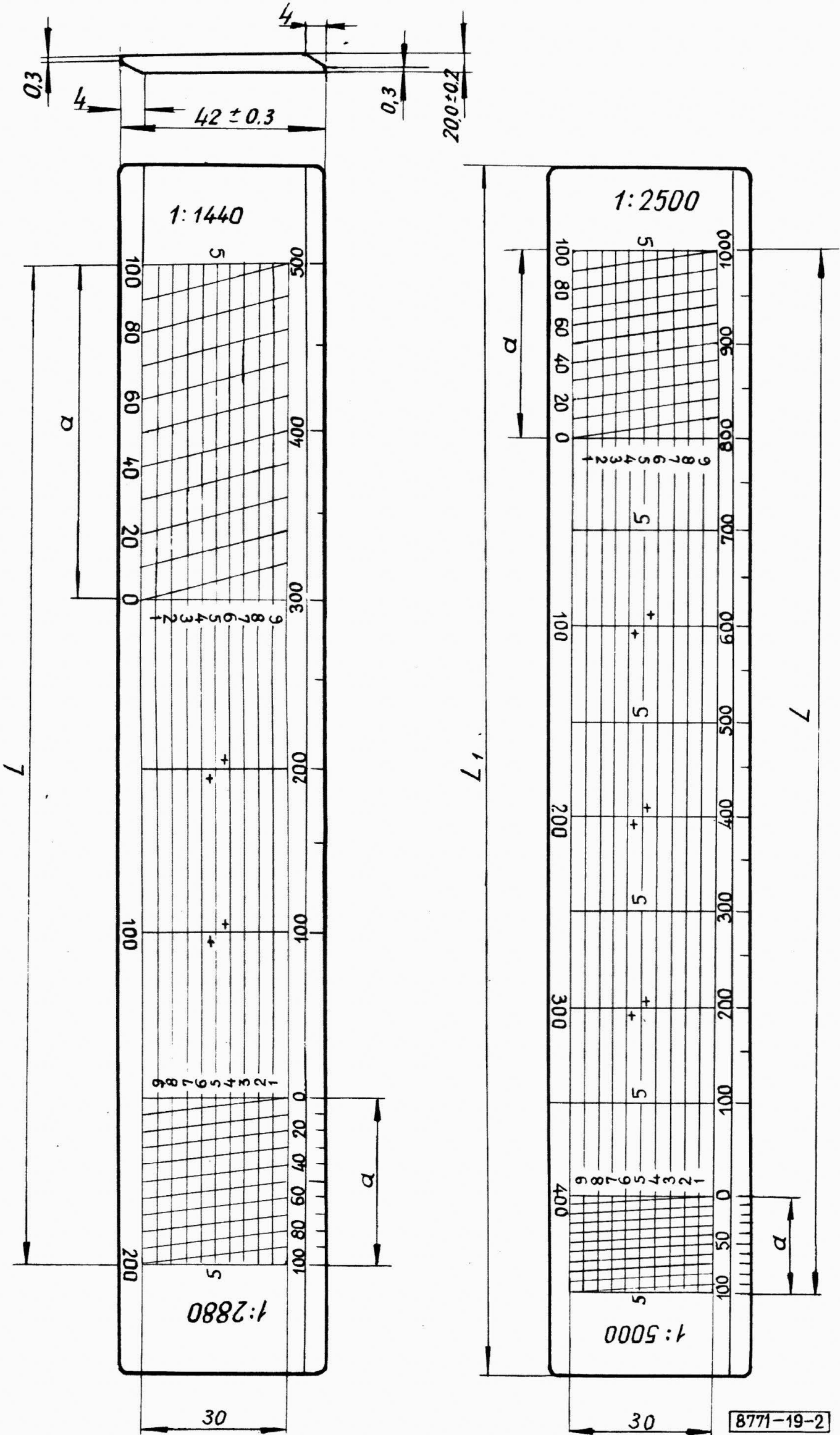
3. WYMAGANIA

3.1. Główne wymiary podziałek geodezyjnych podano na rys. 1 i 2 oraz w tabl. 1.

Instytut Geodezji i Kartografii
Ustanowiona przez Prezesa Głównego Urzędu Geodezji i Kartografii dnia 30 grudnia 1973 r.
jako norma obowiązująca w zakresie produkcji i obrotu od dnia 1 października 1974 r.
(Dz. Norm. i Miar nr. 8/1974 poz. 21)

Rys. 1. Podziałka geodezyjna BI. Główne wymiary i przykład usytuowania podziałek złożonych

Rys. 2. Podziałka geodezyjna AII. Główne wymiary oraz przykład usytuowania podziałek złożonych i dodatkowych podziałek liniowych

Tablica 1

Odmiana	Zestawy skal na poszczególnych powierzchniach podziałki geodezyjnej	Długość podstawy podziałki	Użytkowa długość podziałki	Całkowita długość podziałki
		a	L	L ₁
mm				
I	1:1000	10	220	252
	1:5000	20		
	1:2000	50	225	
	1:4000	25		
II	1:2500	40	220	
	1:5000	20		
	1:1440	69,4	208,2	
	1:2880	34,7		

3.2. Materiał. Do wytwarzania podziałek geodezyjnych należy stosować mosiądze twarde wg PN-67/H-87025.

Dopuszcza się stosowanie innych materiałów pod warunkiem, że zostaną zachowane wymagania niniejszej normy.

3.3. Wymagania użytkowe

3.3.1. Płaskość powierzchni. Dopuszczalne odchylenie od płaskości wszystkich powierzchni na których wykonane są podziałki nie powinno przekraczać 0,2 mm.

3.3.2. Chropowatość powierzchni, na których wykonane są podziałki, powinna odpowiadać klasie 8, a pozostałych powierzchni co najmniej klasie 6 - wg PN-58/M-04251.

3.4. Podziałki złożone

3.4.1. Kreski podziałek złożonych powinny być wklęsłe, koloru czarnego.

Dopuszczalne odchyłki od położenia nominalnego kresek nie powinny przekraczać:

- ±0,10 mm dla linii poziomych,
- ±0,05 mm dla linii pionowych i ukośnych

3.4.2. Szerokość kresek podziałek złożonych powinna wynosić:

$$0,14 \pm 0,03 \text{ mm.}$$

3.4.3. Głębokość kresek podziałek złożonych powinna wynosić:

$$0,08 \pm 0,02 \text{ mm.}$$

3.4.4. Opis podziałek złożonych powinien być usytuowany jak na rys. 1 i rys. 2.

3.4.5. Wysokość cyfr opisu podziałek złożonych powinna wynosić 2 mm, pozostałych opisów - 2,5 mm.

3.4.6. Znaki opisów podziałek złożonych powinny być wklęsłe, koloru czarnego.

Szerokość linii opisów podziałek złożonych powinna zawierać się w granicach od 0,15 mm do 0,25 mm, dla pozostałych opisów od 0,25 mm do 0,35 mm.

3.5. Dodatkowe podziałki liniowe

3.5.1. Usytuowanie dodatkowych podziałek liniowych. Na obydwu powierzchniach nachylonych podziałek typu A powinny być umieszczone dodatkowe podziałki liniowe, po jednej na każdej powierzchni.

Zerowa kreska podziałki powinna leżeć na przedłużeniu kreski zerowej odpowiedniej podziałki złożonej.

3.5.2. Skala dodatkowej podziałki liniowej powinna być taka jak skala tej podziałki złożonej, której podstawa jest mniejsza.

3.5.3. Kreski dodatkowej podziałki liniowej powinny być wklęsłe, koloru czarnego.

Szerokość kresek powinna zawierać się w granicach od 0,15 mm do 0,25 mm.

Różnica szerokości kresek jednej podziałki nie powinna przekraczać 0,05 mm.

Głębokość kresek powinna wynosić $0,08 \pm 0,02$ mm.

3.5.4. Opisy dodatkowych podziałek liniowych powinny być wspólne z opisami odpowiednich podziałek złożonych.

3.5.5. Granь robocza dodatkowych podziałek liniowych nie powinna mieć śladów uderzeń, szczerb, skałeczeń lub innych uszkodzeń.

Dopuszczalne odchylenie granì roboczej od prostoliniowości nie powinno przekraczać 0,05 mm.

3.6. Wykończenie

3.6.1. Krawędzie. Wszystkie krawędzie podziałek geodezyjnych powinny być przytępione.

3.6.2. Zabezpieczenie przed korozją. Podziałki geodezyjne wykonane z materiałów korodujących powinny być zabezpieczone przed korozją twardą warstwą ochronną.

3.7. Opakowanie użytkowe (futurał). Każda podziałka geodezyjna powinna mieć trwałe opakowanie indywidualne chroniące je przed uszkodzeniem.

3.8. Cechowanie. Na każdej podziałce geodezyjnej powinny być naniesione w sposób trwały i estetyczny następujące oznaczenia:

- znak lub nazwa wytwórcy,
- oznaczenie typu i odmiany, np. BII,
- znak zgodności z normą, np. BN.

Dopuszcza się umieszczenie innych napisów, np. Made in Poland, znaku jakości itp.

4. PAKOWANIE, PRZECHOWYWANIE I TRANSPORT ¹⁾

4.1. Przechowywanie. Podziałki geodezyjne powinny być przechowywane w pomieszczeniach suchych, zabezpieczonych przed szkodliwymi działaniami warunków atmosferycznych, wolnych od substancji żrących.

¹⁾Dotyczy obrotu towarowego.

4.2. Transport. Podziałki geodezyjne powinny być dostarczone w opakowaniach transportowych. Opakowanie transportowe powinno zabezpieczać podziałki przed uszkodzeniem w czasie transportu. Masa podziałek z opakowaniem transportowym nie powinna przekraczać 40 kg.

Na każdym opakowaniu transportowym powinny być umieszczone następujące oznaczenia:

- znak lub nazwa wytwórcy,
- oznaczenie wg 2.3,
- liczba sztuk w opakowaniu.

5. BADANIA

5.1. Program badań. Zgodność podziałek geodezyjnych z wymaganiami normy określają następujące badania:

- a) oględziny zewnętrzne (3.4.4, 3.5.1, 3.5.2, 3.5.4, 3.6.1, 3.7., 3.8),
- b) sprawdzenie materiałów (3.2),
- c) sprawdzenie chropowatości (3.3.2),
- d) sprawdzenie zabezpieczenia przed korozją (3.6.2),
- e) sprawdzenie odchylenia od płaskości i prostoliniowości (3.3.1, 3.5.5.),
- f) sprawdzenie wymiarów (3.1, 3.4.1, 3.4.2, 3.4.3, 3.4.5, 3.4.6, 3.5.3).

Badaniom wg poz. a) i b) poddaje się wszystkie sztuki podziałek geodezyjnych przewidzianej do odbioru partii, badaniom wg poz. c), d), e) i f) poddaje się podziałki wybrane losowo z każdej partii w liczbie podanej w tabl. 2 - wg PN-57/N-03022.

Tablica 2

Liczność partii	Badania wg 5.1 c), d), e), f)	
	Liczność próbki	Dopuszczalna liczba sztuk niedobrych
do 63	10	0
64+ 400	25	1
401+1000	40	2
1001+2500	60	3
2501+6300	100	5

5.2. Opis badań

5.2.1. Oględziny zewnętrzne przeprowadza się wzrokowo bez użycia narzędzi pomiarowych i optycznych.

5.2.2. Sprawdzenie materiałów przeprowadza się na podstawie atestów.

5.2.3. Sprawdzenie chropowatości przeprowadza się wzrokowo przez porównanie z odpowiednimi wzorcami chropowatości wg PN-58/M-04251.

5.2.4. Sprawdzenie zabezpieczenia przed korozją przeprowadza się następująco: Badane podziałki zanurza się na dwie godziny do kąpieli wodnej o temperaturze $15^{\circ}\text{C} + 20^{\circ}\text{C}$, a po wyjęciu pozostawia się w temperaturze otoczenia. Po 48 godzinach nie może być widocznych śladów korozji.

5.2.5. Sprawdzenie płaskości i prostoliniowości przeprowadza się przy użyciu płyty wzorcowej i szczelinomierza.

5.2.6. Sprawdzenie wymiarów przeprowadza się przy użyciu powszechnie stosowanych narzędzi pomiarowych zapewniających wymaganą dokładność.

5.3. Ocena wyników badań. Podziałki geodezyjne określa się jako dobre, jeżeli przeszły one z wynikiem dodatnim przez wszystkie badania określone w 5.1.

Partię podziałek należy uznać za zgodną z wymaganiami normy, jeżeli wszystkie badania podane w 5.1. dały wynik dodatni, przy czym liczba sztuk niedobrych dla badań wg 5.1 c), d), e), f) nie przekroczyła liczby określonej w tabl. 2.

5.4. Zaświadczenie o wynikach badań. Na każdą partię podziałek geodezyjnych określa się w 5.3. jako zgodną z wymaganiami normy wytwórcą, na żądanie odbiorcy, powinien wystawić zaświadczenie zawierające:

- a) rodzaj dokonanych badań wg 5.1,
- b) oznaczenie wg 2.3,
- c) oznaczenie partii,
- d) nazwę zakładu oraz datę i podpis wystawiającego zaświadczenie.

6. POSTĘPOWANIE Z PARTIĄ PODZIAŁEK GEODEZYJNYCH UZNANĄ ZA NIEZGODNĄ Z WYMAGANIAMI NORMY

Partia podziałek geodezyjnych uznana za niezgodną z wymaganiami normy może być przez wytwórcę przesortowana i przedstawiona do powtórnych badań. Powtórne badania przeprowadza się na warunkach określonych w rozdz. 5.

7. POSTANOWIENIA PRZEJŚCIOWE

W okresie dwóch lat od daty ustanowienia niniejszej normy dopuszcza się produkowanie podziałek geodezyjnych wg PN-57/N-99370.

K O N I E C

Informacje dodatkowe

INFORMACJE DODATKOWE

1. Instytucja opracowująca normę - Instytut Geodezji i Kartografii. Warszawa

2. Istotne zmiany w stosunku do PN-57/N-99370

a) ograniczono podział podziałek geodezyjnych do dwóch typów i dwóch odmian,

b) podano zasadnicze wymagania użytkowe przystosowując układ do układu normy przedmiotowej pełnej; wymagania techniczne ograniczono do podstawowych parametrów.

Dotychczas obowiązująca PN-57/N-99370 zostaje unieważniona z dniem 1 października 1974 r.

3. Normy związane

PN-67/H-87025 Mosiądz do przeróbki plastycznej. Gatunki
PN-58/M-04251 Struktura geometryczna powierzchni. Klasyfikacja chropowatości i kierunkowość struktury

PN-71/N-02050 Metrologia. Nazwy i określenia

PN-73/N-02260 Kartografia. Opracowanie map. Podstawowe nazwy i określenia

PN-57/N-03022 Statystyczna kontrola jakości. Plany jednostopniowe.

4. Autor projektu normy - inż. Mieczysław Smółka - Instytut Geodezji i Kartografii. Warszawa.